

Faktagranskning av SSM:s granskningsrapport om systemövergripande frågor inkl. MKB

Synpunkter på preliminär version av SSM:s granskningsrapport rörande systemövergripande frågor. SKB vill lämna två typer av kommentarer, dels övergripande kommentarer dels faktamässiga påpekanden på underlaget.

1 Övergripande

Inledningsvis är det svårt att förstå bakgrunden till denna granskningsrapport. De övriga tre granskningsrapporterna har en inledning med förklarande text vilken saknas i denna rapport. Överväg att lägga till en inledning för att övergripande förklara utgångspunkterna för denna granskning. Till exempel inleds de andra rapporterna med information om följande:

- Hur har granskningen gått till?
- Vilket underlag har granskats (MB resp. KTL)?
- Mot vilken lagstiftning har granskningen gjorts?
- Vem är den tänkte mottagaren för rapportern?

I nuvarande version av rapporten finns många hänvisningar och referenser till Fud-processen. Eftersom Fud-processen inte är en formell del av provningarna kan det behövas en förklarande text/inledning om Fud-processen.

Rörande Clab och Clink har SKB kompletterat MB-ansökan med nytt underlag som ersätter delar av den MKBn som lämnades in 2011. I granskningsrapportern hänvisas till MKBn från 2011 i vissa fall och till tilläggs-MKB från 2014 (och bilaga K:23) i andra fall. SKB valde att inte fullt ut ersätta kap 8 (Clab) och 9 (Clink) i MKB från 2011 och i stället skrev att tilläggs-MKB ”ska läsas tillsammans med den ursprungliga MKB:n”. För uppgifter om utsläpp, kollektivdos och dos till kritisk grupp ersätts uppgifter i MKBn från 2011 (dvs tabell 8-2, figur 8-14, tabell 8-3 och 8-4 samt motsvarande för Clink) av motsvarande uppgifter i kompletteringsbilaga K:20 och K:23.

2 Del 1

- Sid 4 sista stycket

Skrivning om redovisning av framtida teknik: Det är mycket svårt att spekulera om framtida teknik. Överväg att formulera om denna skrivning.

- Avsnitt 2.1.1, s. 6 2§
”slutförvara använt kärnavfall” överväg att i stället skriva ”slutförvara använt kärnbränsle”.

- avsnitt 2.2 s. 7 och avsnitt 3.2.2.3 s. 13.

ISO certifiering av SKB:s ledningssystem: För information är SKB:s ledningssystem sedan 2014 inte längre certifierat enligt ISO 9001 och 14001. Däremot arbetar fortfarande SKB i linje med krav enligt enligt ISO 9001 och 14001 och har ambitionen att ledningssystemet ska vara certifierbart. Så som skrivs här är alltså inte felaktigt.

- Avsnitt 3.1.3.3

”den mest lämpliga platsen”: SKB har inte tolkat lokaliseringsprincipen som att kärnbränsleförvaret bör lokaliseras på den ”mest lämpliga platsen”. Däremot bör verksamheten lokaliseras på en för verksamheten lämplig plats för att uppnå ändamålet med verksamheten (dvs att kraven på säkerhet efter förslutning uppfylls).

Faktagranskning av SSM:s granskningsrapport om systemövergripande frågor inkl. MKB

- Avsnitt 3.2.1.1, 3 §

”Insatsen av segjärn har valts främst utifrån tillverkningstekniska skäl”. I bilaga om de allmänna hänsynsreglerna nämns även att insatsen har en tryckbärande funktion. Överväg att justera meningen.

- Avsnitt 3.2.2.3

Lägg gärna till ”enligt” ISO 14 001

- Avsnitt 4.2

Överväg att även ta upp de fördelar som en integrerad anläggning innebär.

- Avsnitt 5.1 sista stycket:

”återanvända kärnbränslet”, skriv använda kärnbränslet möjligt att återanvända.

3 Del 2

- Avsnitt 1

Överväg att se över rubriken ”Val av metod slutförvar” (till exempel kan man i stället skriva ”metodval för slutförvaring”)

- Avsnitt 1.3.1 s. 25 2 §

Samma information upprepas på s. 29 sista §. Kanske OK?

- Avsnitt 1.4.1. sista §

Hänvisning till SKBdoc 144097. Det är troligen SKBdoc 1440497 som avses.

- Avsnitt 1.4.1.1

Citat borde vara från toppdokumentet sid 8 ”vara tillgänglig”

- Avsnitt 1.4.1.4

Avsnittet innehåller även bedömningar/värderingar av det inlämnade underlaget till exempel på s. 30, 5 § ”Trots dessa strålsäkerhetsmässiga fördelar...”. Överväg att flytta denna information till avsnittet om SSM:s bedömning.

- Bilaga till del 2:

Hänvisningar till SSI:s yttranden till SKI avseende inlämnade Fud program.

Om bilagan ska vara med bör det rimligen finnas en inledning som förklarar vad Fud-processen är och hur SKI och SSI:s roller såg ut i den.

- Sid 36. Näst sista stycket

Det är otydligt vilket underlag granskningen baseras på.

- Sid 44 tredje stycket

Justera gärna till: SKB utesluter inte att nästa glaciation kan trigga skalv som skulle kunna inducera skjuvning längs kritiska strukturer som oupptäckt skär kapslarna.

- Avsnitt 4.3, s. 49 6 §.

I avsnittet antyds att dessa åtgärder ska genomföras för mellanlagring av 11 000 ton använt kärnbränsle i Clab. I ansökningarna (både KTL och MB) har SKB redovisat att dessa åtgärder genomförs och driftsätts i samband med uppförande och driftsättning av Clink-anläggningen.

4 Del 3

- s. 53 Avsnitt 1.6 sista §

I avsnittet finns följande skrivning: ”Bedömning om MKB kan godtas innebär inte ett ställningstagande till plats- och metodvalet eller ansökan i övrigt.”. Notera att bilaga PV är en bilaga till MKB vilket kan försvåra möjligheten att inte godta denna om MKBn godtas.

- Avsnitt 3.2.3. sista meningen

I MKBn utgör detta underlag en del av nollalternativet (dvs det som i granskningsrapporten redovisas avsnitt 3.2.4). Överväg att ta upp detta i avsnitt 3.2.4.

- Sid 57

På mycket lång sikt = 800 år, ibland används ”på mycket långsikt” för det som händer efter 100 000 år. Kan behöva förtydligas.

- Avsnitt 2.2.4 s. 57, 3 §

Överväg att ta upp detta under avsnitt 3.2.3 då det i MKB:n utgör en del av alternativredovisningen.

- Avsnitt om ”Påverkan av fortsatt drift av Clab” på s. **XX**

Detta är en del av nollalternativet då SKB söker för mellanlagring av 11000 ton.

- Avsnitt 4.2.1.2

Det är otydligt vilket underlag man utgår ifrån för granskningen. För uppgifter om utsläpp, kollektivdos och dos till kritisk grupp ersätts uppgifter i MKBn från 2011 (dvs tabell 8-2, figur 8-14, tabell 8-3 och 8-4 samt motsvarande för Clink) av motsvarande uppgifter i kompletteringsbilaga K:20 och K:23.

- Sid 66

Mycket lång sikt = en miljon år (se även synpunkt ovan om skrivning på s. 57)

- Avsnitt 5.2

Formuleringen ”(...) innehåller tekniska sammanfattningar.” föreslås ändras till ”(...) innehåller **icke** tekniska sammanfattningar.”

- Avsnitt 6.2

Avseende skrivning om underlag som lämnats in till SSM först senare (dvs senare än till MMD). Om granskningsrapporten är gemensam för både KTL och MB prövningarna kan denna skrivning vara förvirrande eftersom SSM de facto har fått underlaget från MMD (i egenskap av remissinstans för MB prövningen). Det skulle tom kunna tolkas som att det är MMD som missat att skicka underlaget till SSM.

Överväg att stryka denna mening.

- Avsnitt 7.1 sista meningen

Överväg att hänvisa till Esbokonventionen.

- Avsnitt 8.2

Hänvisning till SKBdoc 1331969. SKB kan inte se i detta dokument lämnats in till SSM inom ramen för MB eller KTL prövningarna. Vidare var versionen från 2013-05-29 en icke-godkänd företagsintern version av dokumentet som enbart berör M/S Sigyn. Referensen borde rimligen tas bort.

Faktagranskning av SSM:s granskningsrapport om systemövergripande frågor inkl. MKB

- Bilaga till del 3

”...för sådana anläggningar som är föremål för prövning...”

I dokumentet ”Inriktning avseende referensvärden för nya kärntekniska anläggningar och ESS” – SSM20135169-2 framgick tydligt att detta skulle beaktas för nya anläggningar och inte för sådana anläggningar som är föremål för prövning såsom är fallet för Clab (dvs Clab prövas men är ingen ny anläggning).